

# Azərbaycanda ömrün uzunluğu ildən-ilə artır

*Bu, dövlətin vətəndaşlara və insanların bir-birinə qayğısından qaynaqlanır*

Keçən il Azərbaycanda doğulanların sayı ölənlərin sayından 111,5 min nəfər çox olub. Başqa sözlə, il ərzində 166,2 min körpə anadan olub və 54,7 min ölüm halı qeydə alınıb. Ümumiyyətlə, ölkəmizdə əhalinin sayı əsasən təbii artımla çoxalır. Üstəlik, son illərdə ölümün səviyyəsi ya azalır, ya da eyni səviyyədə qalır. Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatına görə, 2015-ci ildə də dünyasını dəyişənlərin sayı ondan əvvəlki ilə müqayisədə xeyli az olub. Belə ki, 2014-cü ildə olduğundan 900 nəfər az insan vəfat edib.

Demografiyamıza aid fərah doğuran daha bir fakt ondan ibarətdir ki, ölkədə hər bir insan üçün gözlənilən ömür uzunluğu da artıb. Hazırda orta göstərici 74,2, o cümlədən qadınlar üçün 76,8, kişilər üçün 71,6 yaşdır.

Əslində, bütün zamanlarda və hər yerdə insanın gümrah və çox yaşaması ilk növbədə onun özündən, daha doğrusu, sağlam həyat tərzini keçirməsindən asılıdır. Lakin məsələnin digər tərəfi ondan ibarətdir ki, sağlam həyat tərzini keçirmək üçün imkan və şərait lazımdır. Yeni insan yaxşı qidalanmalı, rahat yatmalı, istirahət etməli, faydalı əməklə məşğul olmalıdır. Sadəcə bir məntiqə əsaslanaraq deyək ki, sadalananların hamısı vətəndaşının yaxşı yaşamasına, xoş günlər görməsinə qayğı göstərən, bunları prioritet sayaraq ardıcıl tədbirlər həyata keçirən dövlətlərdə mümkündür.

Prezident İlham Əliyev "Siyasətimizin mərkəzində Azərbaycan vətəndaşı dayanır" deyir. Bu sözlərin arxasında dövlətin öz vətəndaşına sonsuz qayğısını ifadə edən böyük bir həqiqət dayanır. Hətta dünyada maliyyə böhranının hələ də tüğyan etdiyi bir dövrdə, neftin qiymətinin bir neçə dəfə aşağı düşərək bunun ölkəmizin maliyyə vəziyyətinə mənfi təsir etdiyi bir zamanda da Azərbaycan dövləti öz vətəndaşının maddi rifahını diqqət mərkəzində saxlayır. Bu həqiqəti bir çox faktlar təsdiqləyir. Onlardan biri son illərdə ölkədə ölüm hallarının ya azalması, ya da eyni səviyyədə qalmasıdır.

Ölkədə ölümün səviyyəsi ötən əsrin 90-cı illərinin birinci yarısında ermənilərin Azərbaycana hərbi təcavüzü nəticəsində artsa da, atəşkəs əldə olunduqdan sonra azalaraq sabitləşib. Əhalinin hər 1000 nəfəri hesabı ilə ölənlərin sayı 1990-cı ildəki 6,1-dən 1995-ci ildə 6,7-



yə qədər artıb, sonrakı illərdə isə azalaraq 2015-ci ildə 5,7 olub.

Ölümün səviyyəsinin aşağı düşməsi bir çox səbəblərdən qaynaqlanır. İlk növbədə insanın gün-güzəranının yaxşılaşmasını qeyd etmək lazımdır. Son 12 ildə Azərbaycanda 1 milyon 500 min yeni iş yerinin açılması, onlardan 1 milyonun daimi olması əhalinin rifah halının yüksəlməsinə sübut edən faktır.

Əhalinin gəlirlərinin çoxalması, əməkhaqqının getdikcə yüksəlməsi, pensiya və müavinətlərin artması böyük rol oynayır. Qeyd edək ki, 2016-cı il yanvar ayının 1-i vəziyyətinə ölkədə 1 milyon 295 min 900 nəfər pensiyaçı olub. Təyin olunmuş aylıq pensiyaların orta məbləği 176 manata çatıb. Bu il fevral ayının 1-dən isə dövlət başçısının sərəncamı ilə pensiyaların baza hissəsi 10 faiz artırılıb.

İlin əvvəli vəziyyətinə 350,9 min nəfər sosial müavinət, 54 min nəfər Azərbaycan Respublikası Prezidentinin təqaüdünü və 105 min ailənin 458,9 min nəfər üzvü ünvanlı dövlət sosial yardımını alıb. Keçən il ərzində birdəfəlik müavinət alanların sayı 112 min nəfər olub.

Ölkəmizdə yaşa görə, əlilliyə görə, ailə başçısını itirməyə görə, sağlamlıq imkanları məhdud olduğuna görə də minlərlə müavinət alan var. Beşdən çox uşağı olan ailələr, əmək xəsəreti, yaxud

peşə xəstəliyindən əziyyət çəkənlər də müavinət alırlar.

Lakin bu dünya gəlimli-gedimlidir. Necə deyirlər, bir gün doğulan bir gün də dünyadan köçür. Bəs ölkəmizdə ölümə əsasən hansı hallar səbəb olur? Ötən il dünyasını dəyişənlərin ümumi sayında qan dövranı sisteminin xəstəliklərindən ölənlər daha çox - 60,2 faiz olub. Yeni törəmələrdən 13,3 faiz, həzm sistemi xəstəliklərindən 5,2 faiz, travmalar, zəhərlənmələr və xarici səbəblərin təsirinin digər nəticələrindən 4,6 faiz, təneffüs orqanlarının xəstəliklərindən 3,2 faiz, infeksiya və parazit xəstəliklərdən 1 faiz, digər səbəblərdən isə 12,2 faiz dünyasını dəyişib. Xatırladaq ki, dünyanın bir çox ölkələrində üstünlük təşkil edən də təxminən bu xəstəliklərdir.

Azərbaycan vətəndaşının sağlamlığının qorunması dövlətin qarşıya qoyduğu ən mühüm vəzifələrdən biridir. Təsədüfi deyil ki, son illərdə əhaliyə göstərilən tibbi xidmətin səviyyəsi xeyli yüksəlib, müayinələrin sayı artıb, xəstələrin dərmanla təchizatı əhəmiyyətli dərəcədə yaxşılaşıb. Dövlət büdcəsində səhiyyənin inkişafına ayrılan vəsaitin məbləği ilbəil artır. Ölkədə müasir müalicə ocaqları inşa edilir və köhnələri yenidən qurulur.

Dünyada analoqu olmayan faktır ki, ölkə Prezidenti hər bir vətəndaşın səhhiyyəsinin, sağlamlığının qeydində qa-

lır. Dövlət başçısının tapşırığı ilə hər il bütün əhalinin aylıq tibbi müayinələri keçirilir.

İnsanların sağlam yaşaması və uzun ömür sürməsi üçün dövlət əməli tədbirlər görür. "Azərbaycan Respublikası regionlarının 2014-2018-ci illərdə sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı"na uyğun olaraq ölkədə aparıcı texnologiyalarla, müasir avadanlıqlarla təchiz olunmuş yeni tibb mərkəzlərinin yaradılması davam etdirilir. Məsələn, keçən il 59 səhiyyə müəssisəsində təmir-tikinti işləri aparılıb. Təqdirləyiq haldır ki, bunların 55-i regionlardadır. İndi ölkədə "Elektron Azərbaycan" Dövlət Proqramı çərçivəsində ən müasir standartlara cavab verən "Elektron Səhiyyə" xidməti vətəndaşların istifadəsindədir.

Bütün deyilənlərlə yanaşı, insanı yaşadan digər amillər də var. Kiminsə dərdinə şərik çıxmaq, ən çətin məqamlarda ona lazım olan dəstəyi göstərmək insanı stressdən, dərd-qəm çəkməkdən, xəstələnməkdən qoruyan şərtlərdir. Başqa sözlə desək, çətin gündə bir yerdə olmaq, bir-birinin dərdinə şərik çıxmaq, xoş hadisələr baş verəndə isə sevinci bölüşmək xalqımızın övladlarına məxsus ən ümdə xüsusiyyətlərdir.

Ağsaqqala, ağbirçəyə qayğı göstərmək Azərbaycan ailəsinin mənəvi dəyərlərindəndir. Bizlər yaşa dolmuş doğmalarımıza qayğı göstərməyi təkə borc saymırıq, həm də bundan məmnunluq duyur, zövq alırıq.

Kiməsə xəstəxanaya düşərsə, onun halı ilə maraqlanmağa nə qədər insan - doğması, həmkarı, dost-tanışı gəlir! Xəstəni həkimə tapşırırsan kim, ona ləziz nemətlər gətirən kim, dava-dərman üçün vəsaitin çatıb-çatmadığını sidiq-ürəkdən soruşan kim... Belə dəyərlərə bəlkə də dünyanın başqa bir ölkəsində, başqa bir xalqın övladlarında rast gəlmək çətinidir. Bunlar insanı qoruyan, onun ömrünü uzadan mənəvi dəyərlər - mühüm şərtlərdir.

İnsanın ömrü məhz bütün bu maddi və mənəvi dəyərlərdən, Azərbaycan dövlətinin öz vətəndaşı üçün yaratdığı şəraitdən lazımcına bəhrələndə uzaq və ölümlərin səviyyəsi bir az da aşağı düşür.